پیشگفتار

«إِنَّمَا بُعِثْتُ لأُتَمِّمَ مَكَارِمَ الأَخْلاقِ»؛[1] بی‌شک اخلاق لب‌اللباب دین حضرت خاتم • و گوهر گمشده جامعه ماست. انقلاب شکوهمند اسلامی نیز انقلابی اخلاقی و با هدف ترویج روح اخلاق در جامعه بود. رهبری نهضت ملی اسلامی بر عهده بزرگ‌مردی بود که ابتدا به پالایش و صیقل دادن نفس و روح خود همت گماشته بود و سپس به اصلاح جامعه و بنای نظامی نو اقدام کرد.

امام راحل عظیم‌الشأن هیچگاه اخلاق را فرو نگذاشت و پیش از آنکه فقیه و فیلسوف و بنیانگذار انقلاب باشد، معلم اخلاق بود.

آنچه امروزه بدان نیاز داریم «زیست اخلاقی» است که لازمه آن ترویج معارف اخلاقی و راهبری جامعه به سوی جامعه‌ای اخلاق‌مدار است. جامعه‌ای که فرد فرد آن برای خودسازی اخلاقی خویش بکوشد و حق خود و دیگران را پاس بدارد و سلوک اخلاقی و زیست انسانی داشته باشد. لازمه این امر، ترویج اخلاق در جامعه و تشویق افراد به تزیین رفتار و کردارشان به گوهر اخلاق است. معارف اخلاقی را باید ساده و دست‌یافتنی و امکان‌پذیر معرفی کرد و خود و دیگران را به تخلق به اخلاق حسنه و دوری از رذیلت‌های رفتاری و ناشایسته‌های گفتاری، بیم و امید داد.

بنا به سنتی دیرینه، علمای دین و دانشمندان اسلامی، در قالب کتاب و یا در مجلس

---

۱. *بحار الأنوار*، ج ۷۱، ص ۳۸۲.

درس و وعظ، بخشی از امر پژوهش و وقت تدریس را به آموزش «اخلاق» بر پایه آموزه‌های حیات‌بخش اسلامی که در بیان پیامبر اکرم • و حضرات معصومین علیهم‌السلام گفته آمده، اختصاص داده‌اند.

استاد معظم و یادگار گرامی امام خمینی نیز بنا بر همین سنت حسنه، در هنگامه تدریس در حوزه علمیه قم؛ روزهای شنبه و در ابتدای «درس خارج اصول فقه» خود در «مدرسه عالی دارالشفا»، مباحثی اخلاقی را تدریس و تنذیر کرده که بخش‌هایی از آن در مجموعه حاضر گرد آمده است.

در این مجال لازم می‌دانم که از حسن اعتماد و سعه صدر استاد عزیز تشکر کنم و همکاری‌های حجت‌الاسلام‌والمسلمین سید حبیب‌الله موسوی و حجت‌الاسلام رضا هوشیاری را پاس بدارم. همچنین از زحمات حجت‌الاسلام سید محمود صادقی و حجت‌الاسلام امید عمیق که بخشهایی از این کتاب با همکاری آنها آماده شد، و نیز تمام کسانی که به نحوی در به انجام رسیدن این اثر همیاری‌ام کرده‌اند، سپاسگزاری کنم.

علی عباسی

دوم آبانماه ۱۳۹۸